

Tekst 2 Reizen is het nieuwe roken? Niet meer reizen is misschien wel schadelijker

“We kunnen eigenlijk niet anders dan concluderen dat we met al onze reizen de wereld om zeep helpen.” (regels 14-17)

In alinea 1 wordt dit standpunt met de volgende drie argumenten onderbouwd:

- 1 CO₂ compenseren kan niet.
- 2 Het reizen met vliegtuigen veroorzaakt grote schade.
- 3 Er is geen noemenswaardig alternatief.

- 3p **9** Noem per argument uit alinea 1 een tegenargument uit alinea 2 tot en met 7. Geef geen voorbeelden. Neem de nummers van de argumenten over op je antwoordblad en vul het gevraagde aan.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

In alinea 4 is sprake van een redenering.

- 2p **10** Maak deze redenering zichtbaar. Neem de nummers uit onderstaande tabel over en zet het gevraagde erachter.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

standpunt:	1
argument:	2

“Die mogelijkheden ... kunnen gelden?” (regels 85-97)

Dit tekstgedeelte is te lezen als een impliciete redenering die bestaat uit een standpunt, een hoofdargument en een subargument.

- 2p **11** Maak deze impliciete redenering duidelijk. Neem de nummers uit onderstaande tabel over en vul het gevraagde aan.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

standpunt:	De mogelijkheden voor duurzame innovatie van reizen zijn dichterbij dan we denken.
hoofdargument:	1
subargument:	2

“Als voorbeeld: denkt u dat we twintig jaar geleden hadden kunnen bevroeden dat er vandaag de dag wereldwijd 1,3 miljoen elektrische auto’s rond zouden rijden?” (regels 91-95)

- 1p 12 Formuleer een kanttekening die een kritische lezer zou kunnen maken bij het gebruik van dit voorbeeld als argument bij de strekking van tekst 2. Maak daarbij gebruik van gegevens uit de onderstaande tabel.

Aantal nieuw verkochte elektrische personenauto's (% van totaal nieuwe autoverkoop)				
	2017	2016	2015	2014
EU	1,43	1,06	1,08	0,56
Zweden	5,19	3,56	2,51	1,54
Nederland	2,66	6,01	9,90	3,82
België	2,62	1,67	0,77	0,42
Verenigd Koninkrijk	1,86	1,38	1,09	0,59
Duitsland	1,59	0,75	0,73	0,43

naar: ACEA (de Europese Associatie van Autofabrikanten)

“De wereld heeft onze betrokkenheid nodig.” (regels 103-104)

- 1p 13 Hoe kunnen wij volgens tekst 2 deze betrokkenheid tonen?

Uit alinea 2 tot en met 4 komt naar voren dat voor- en tegenstanders van verre reizen het in elk geval over twee punten met elkaar eens zijn.

- 2p 14 Formuleer deze twee punten van overeenstemming zoals die te herleiden zijn uit alinea 2 tot en met 4, door onderstaande tekst aan te vullen. Neem de nummers over en vul het gevraagde aan.

Zowel voor- als tegenstanders van verre reizen vinden dat:

- 1 ...
- 2 ...

In tekst 2 komen positieve aspecten van reizen aan de orde.

- 1p 15 Welke twee van onderstaande positieve aspecten zijn in overeenstemming met de strekking van tekst 2? Neem de nummers van de twee juiste antwoorden over op je antwoordblad.

- 1 De reisbranche draagt substantieel bij aan een schonere wereld.
- 2 Het vliegverkeer is goed voor de wereldwijde werkgelegenheid.
- 3 Met de opbrengsten van de vliegtaks wordt duurzame innovatie gestimuleerd.
- 4 Op een geëngageerde manier reizen heeft positieve sociale gevolgen.
- 5 Reizen draagt bij aan een oplossing voor mondiale problemen.

Onder de tekst wordt aangegeven wat de achtergrond is van de auteur van tekst 2.

- 1p 16 Leg uit waarom de achtergrond van de auteur een negatief effect kan hebben op hoe de betrouwbaarheid van de informatie in de tekst wordt gezien.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 25 woorden.

tekstfragment 1

De hoofdpersoon beschrijft enkele types toeristen. Een daarvan is ‘de verbeterlander’, het type toerist dat kritiek heeft op bijna alles wat hij in het vakantieland ziet of meemaakt:

Je vraagt je af waarom ze de moeite nemen om op vakantie te gaan. In ieder geval niet om met een open blik van welgemeende nieuwsgierigheid te leren van de confrontatie tussen het vreemde en het eigene, en geïnspireerd te raken door de fascinerende diversiteit van culturen. Ze doen het omdat het er nu eenmaal bij hoort. Ze doen het voor hun echtgenotes. Ze doen het voor het weer, het enige kenmerk van het land dat ze niet zouden willen reorganiseren. En ze doen het vooral om de uiterst geruststellende conclusie te trekken dat zij het wederom bij het rechte eind hebben, waar ze bij voorbaat al van waren uitgegaan, en dat in Nederland alles beter is geregeld.

*naar: Ilja Leonard Pfeijffer
uit de roman: Grand Hotel Europa*

- 1p 17 Citeer uit alinea 5 tot en met 7 van tekst 2 de zin die in tegenspraak is met tekstfragment 1.

Overkoepelende vragen bij tekst 1 en tekst 2

“Natuurlijk zou het beter zijn voor het klimaat om helemaal niet te vliegen, maar dat zie ik niet als realistische – of zelfs verstandige – optie, want vliegen heeft ook positieve sociale gevolgen die net zo belangrijk zijn.”
(tekst 2, regels 46-52)

- 1p 18 Welk aan tekst 1 ontleend argument doet afbreuk aan bovenstaande redenering?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.
- 1p 19 Met welk aan tekst 1 ontleend argument kan bovenstaande redenering worden ondersteund?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

In tekst 1 en tekst 2 worden uiteenlopende uitspraken gedaan over ecotoerisme.

- 2p **20** Geef per tekst aan welke mening over ecotoerisme eruit blijkt. Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 30 woorden.

Tekst 3 Internationale ervaring bevordert creativiteit op het werk

Tekst 3 kan in vier achtereenvolgende delen worden onderverdeeld:

deel 1: alinea 1

deel 2: alinea 2 tot en met 4

deel 3: alinea 5 tot en met 7

deel 4: alinea 8

- 1p **21** Welke uitspraak is het meest in overeenstemming met de strekking van deel 3?

Het beschreven onderzoek van Galinsky

- A** blijkt praktisch toepasbare uitkomsten te hebben.
- B** heeft grote maatschappelijk-economische relevantie.
- C** leidt tot een beter begrip van een bekend mechanisme.
- D** levert voorspelbare en weinig verrassende resultaten op.

In alinea 4 wordt geconcludeerd dat reizen bijdraagt aan het succes van een bedrijf. Deze conclusie wordt onderbouwd met een verwijzing naar onderzoek naar grote modehuizen. Een kritische lezer zou vragen kunnen stellen bij deze onderbouwing.

- 2p **22** Formuleer twee kritische vragen bij de onderbouwing in alinea 4. Vermijd algemene vragen zoals 'Hoe weet je dit zeker?'

- 1p **23** Wat voegt alinea 5 toe aan alinea 4?

- A** een aanbeveling bij de onderzoeksresultaten in alinea 4
- B** een nuancering bij de onderzoeksresultaten in alinea 4
- C** een verklaring van de onderzoeksresultaten in alinea 4
- D** een waardering van de onderzoeksresultaten in alinea 4

In alinea 6 en 7 staan twee zinnen of zinsgedeelten die lijken te benadrukken dat de conclusies van de beschreven studies serieus genomen kunnen worden.

- 2p **24** Citeer deze zinnen of zinsgedeelten.